

Povijesni presjek i zakonski okviri ostvarenja i zaštite ljudskih prava i prava nacionalnih manjina

Povijesni presjek i zakonski okviri ostvarenja i zaštite ljudskih prava i prava nacionalnih manjina

Objavio Hrvatska uživo u 17. srpnja 2024.

Tagovi ▼ Kategorija ▼

Image by Maike und Björn Bröskamp from Pixabay

Kako bi se razumjela važnost ljudskih prava i prava manjina te njihova zaštita potrebno je predložiti zakonske okvire i na neki način dati kratak povijesni presjek same ideje koja ukazuje na postupno razvijanje svijesti o važnosti ostvarenja i zaštite ljudskih prava i prava manjina, unatoč tome što se primjećuju retrogradne tendencije, posebno u nekim zemljama. Na tragu potonjeg važno je znati da nepoznavanje naših prava i obveza škodi (*ignorantia iuris nocet*), odnosno da nas ne abolira od odgovornosti niti opravdava od činjenice da je nešto ili nije zakonom regulirano. Ovo uvijek treba imati na umu kao što treba imati na mu da je naša obveza stalno podsjećati vladajuće na ispravno poimanje demokracije koje nije uvijek na tragu potrebnog te kad je Hrvatska u pitanju na članak 20. Ustava RH koji navodi: Tko se ogriješi o odredbe Ustava o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, osobno je odgovoran i ne može se opravdati višim nalogom.

Konceptualno i sadržajno gledano, ljudska prava su temeljna, opća i neotuđiva te pripadaju svim osobama, neovisno o tome jesu li ili nisu građani pojedine države. Kao takva potvrđuju ideal slobodnih ljudskih bića i najširi aspekt čovjekove društvenosti i ljudskog dostojanstva.

Opća deklaracija o ljudskim pravima iz 1948. prvi je međunarodni dokument koji sustavno nabroja i definira sva do tada prepoznata ljudska prava i koja osigurava svima ekonomska, socijalna, politička, kulturna prava koja podupiru život oslobođen oskudice i straha. Radi se o neotuđivim pravima za sve ljude, u svako doba, na svim mjestima, bez obzira na njihov spol, klasu, rasu, boju kože, jezik, vjeroispovijest, dob, političko ili drugo mišljenje, rođenje, seksualnu orijentaciju. Unatoč tome što Opća deklaracija o ljudskim pravima nije obvezujući instrument međunarodnoga prava, politička i moralna snaga ove Deklaracije postepeno se razvija, a njen je sadržaj pretočen u mnoge ustave.

U europskom kontekstu najznačajnija je Europska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda iz 1950. S obzirom da je cilj Vijeća Europe postignuće većeg jedinstva između svojih članova, jedna od metoda kojom se želi postići taj cilj je održavanje i dalje ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda. Konvencija je donesena u okviru Vijeća Europe, a poslužila je kao temelj za osnivanje Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu. Nakon što iscrpe pravne mehanizme koji su im na raspolaganju u

DM RADIO

NAJNOVIJE

njihovim zemljama, građani svih država članica mogu se obratiti Sudu u Strasbourgu za zaštitu svojih prava. Za razliku od raznih UN – ovih tijela čije odluke imaju prvenstveno političku snagu, odluke Suda u Strasbourgu pravno su obvezujuće.

Važno je reći da, iako Europska unija pridaje značajno mjesto zaštiti temeljnih ljudskih prava na razini Unije još uvijek ne postoji razrađen sustav neposredne sudske zaštite ljudskih prava. Budući da je Povelja o ljudskim pravima sastavni dio Ustava Europske unije, njezino usvajanje bio bi važan iskorak u zaštiti ljudskih prava.

Vlade država članica Ujedinjenih naroda, zajedno s organizacijama civilnoga društva i predstavnicima međunarodnih organizacija, organizirali su u Beču 1993. međunarodnu Konferenciju o ljudskim pravima, na kojoj je donesena Bečka deklaracija s provedbenim planom. Predložene su osnovne smjernice za osiguranje ljudskih prava diljem svijeta, posebice na razini država gdje se na stanje ljudskih prava najviše utječe. U ostvarivanju ljudskih prava Nacionalni program obuhvaća zaštitu i promicanje ljudskih prava na svim razinama: lokalnoj, nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj, uređuje se sustavni pristup zaštiti i promicanju ljudskih prava, ističe važnost obrazovanja i edukacije o ljudskim pravima, analiziraju i utvrđuju prioritetna područja zaštite ljudskih prava.

Nacionalnim programom, Vlada Republika Hrvatska želi: zaštititi, promicati i unaprjeđivati ljudska prava u Republici Hrvatskoj, posebice onih područja ljudskih prava za koje drži da iziskuju prioritetno rješavanje postojećih problema; podići javnu svijest o važnosti poznavanja i ostvarivanja ljudskih prava; unaprjeđivati suradnju u sustavu tijela Republike Hrvatske za zaštitu i promicanje ljudskih prava; uspostaviti sustav obrazovanja za ljudska prava te stvoriti uvjete za kvalitetnu suradnju s organizacijama civilnoga društva na području ljudskih prava.

Ostvarivanje i zaštita prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

Na samom početku treba naglasiti kako se hrvatsko zakonodavstvo koje se bavi nacionalnim manjinama smatra jednim od najsadržajnijih europskih zakonodavnih modela jer ima veliki opseg prava koje jamči pripadnicima nacionalnih manjina. Takav opsežan zakonski model je rezultat postavljenih uvjeta od strane međunarodne zajednice i međunarodnih organizacija, u doba priznavanja samostalnosti Republike Hrvatske, a kasnije i ulaska Hrvatske u Europsku uniju (Petričušić, (2017).

Potrebno je i razumijevati da ljudska prava treba pojmovno razlikovati od prava građana i prava manjina. Za ostvarivanje prava kao što su primjerice pravo glasa, pravo da se bira i bude biran, pravo na slobodu informiranja, izražavanja, izbor zaposlenja, poduzetništvo i slično, koristi se pojmom prava građana, dakle pravima koja su zajamčena isključivo građanima određene države. S druge strane za ostvarivanje prava određenih društvenih zajednica koje imaju posebna etnička (nacionalna), vjerska ili jezična obilježja, a koja žele njegovati pojedinačno ili u zajednici s ostalim pripadnicima određene manjine, koristi se pojmom prava manjina. Ostvarivanje i zaštita temeljnih ljudskih i posebnih manjinskih prava u djelokrugu su i nadležnosti institucija nacionalnih država, odnosno specifičnih etničkih (nacionalnih) politika prihvaćenih na državnoj i međunarodnoj razini.

Europske se države različito odnose prema nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti svojih građana, a Hrvatska se ubraja u skupinu zemalja koja priznaje nacionalne manjine, štoviše, ne osigurava samo zaštitu nacionalnog i kulturnog identiteta već osigurava i posebna mjesta u parlamentu i lokalnim predstavničkim tijelima, dakle pravo na političku prezentaciju i artikulaciju njihovih interesa.

Ostvarivanje i zaštita specifičnih prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj uređeni su i zajamčeni Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o pravima i posebnim zakonima, kao i međunarodnim, formalno pravno obvezujućim i neobvezujućim, standardima i instrumentima zaštite ljudskih i manjinskih prava koji su ugrađeni u nacionalne propise. Međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona. Njihove se odredbe mogu mijenjati ili ukidati samo uz uvjete i na način koji su u njima utvrđeni, ili suglasno općim pravilima međunarodnog prava" (čl. 141. Ustav RH). Republika Hrvatske je stranka ključnih međunarodnih multilateralnih ugovora za zaštitu ljudskih i specifičnih manjinskih prava koji su usvojeni pod okriljem organizacije Ujedinjenih naroda i Vijeća Europe. Osim međunarodnih multilateralnih ugovora, Republika Hrvatska je i stranka bilateralnih ugovora o međusobnoj zaštiti nacionalnih manjina ili ugovora od značaja za zaštitu pojedinih manjinskih prava koji su zaključeni s Mađarskom, Italijom, Srbijom i Crnom Gorom, Makedonijom, Crnom Gorom te Češkom i Austrijom. Kao članica organizacije UN i Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES), Republika Hrvatska se u području izrade i planiranja nacionalnih politika za unaprijeđenje prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina odgovarajuće oslanja i na instrumente za zaštitu ljudskih prava prihvaćene pod okriljem tih organizacija koji nemaju pravnu snagu međunarodnih ugovora. Inače, ti instrumenti predstavljaju široko prihvaćene standarde i preporuke za uređivanje i razradu prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina u državama članicama UN-a i OEES-a.

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina stupio je na snagu u prosincu 2002. U skladu s Ustavom te odgovarajućim međunarodnim standardima i instrumentima zaštite ljudskih prava, Republika Hrvatska se donošenjem ovog Zakona obvezala na poštivanje i zaštitu prava nacionalnih manjina i drugih

Aktualno Showbiz

Zanimljivosti

Prešišao Baku Prase i Voyagea: Thompson peti na Billboardu, a na ljestvici je i Rozgina 'Lavica'!

6. KOLOVOZA 2024.

Aktualno Crna kronika

Hrvatska Vijesti

Uvjerio ženu da čeka napad qusara, ona mu

FACEBOOK

NAŠ YOUTUBE
KANAL

Code 150: Unknown error.

Preuzmi zapis:

https://www.youtube.com/watch?v=ocREggJEMrk&_=

KOLUMNE

Kolumne

Bez promjene društvenih odnosa nema ni uspostave ravnoteže između imperativa globalizacije i imperativa ljudskih prava...

4. KOLOVOZA 2024.

Kolumne

Imamo pravo reći što mislimo i zahtijevati bolji

temeljnih prava i sloboda čovjeka i građanina, vladavine prava i svih ostalih najviših vrednota svog ustavnog i međunarodnog pravnog poretka svim svojim državljanima.

Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina utvrđeno je da su prava i slobode osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama temeljna ljudska prava i slobode. Istim su prihvaćena i utvrđena opća načela zaštite nacionalnih manjina: zaštita i poštovanje temeljnih ljudskih prava, jednakost i nediskriminacija u pristupu pravima i jednaka pravna zaštita, te uređivanje i provođenje posebnih mjera u korist pripadnika nacionalnih manjina.

Ono što je potrebno kontinuirano naglašavati je da je poštovanje ljudskih prava najviša vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske te da se Ustavom RH i Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina zabranjuje bilo kakva diskriminacija temeljena na pripadnosti nacionalnoj manjini. Provođenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina predstavlja i provedbu obveza iz međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, u prvom redu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

Kada se govori o pitanju sustava zaštite ljudskih prava i prava manjina u RH isto je u djelokrugu svih tijela javne vlasti, a posebno tijela javne uprave koja provodeći zakon, svojim pojedinačnim aktima odlučuju o pravima i obvezama građana, podzakonskim propisima razrađuju pojedine odredbe zakona ili utvrđuju i određuju način postupanja tijela javne uprave, provode nadzor, pripremaju nacрте prijedloga propisa, prate stanje u svom Tijela javne uprave obuhvaćaju tijela državne uprave, pravne osobe s javnim ovlastima te tijela lokalnih i područnih (regionalnih) samoupravnih jedinica. Temeljem ustavnopravnog položaja tijela javne uprave dužna su pružati jamstva pravne sigurnosti, zakonito postupati te dosljedno poštivati prava i slobode građana. Transparentna i otvorena javna uprava, koja djeluje zakonito i pravilno, učinkovito upravlja javnim novcem i učinkovita je u izradi i ostvarenju javnih politika, utemeljena na kriterijima profesionalizma i odgovornosti, jamstvo je pravne sigurnosti i zaštite ljudskih prava i sloboda. Pravo na dobru upravu koje se temelji na načelima nepristranosti, pravičnog postupanja i razumnog roka, zajamčeno je i Poveljom temeljnih prava Europske unije iz 2000. (čl. 41.), kao jedno od čitavog niza prava koje su dužna poštovati i promicati tijela i institucije Europske unije, ali i tijela država članica kada primjenjuju europsko pravo. Sukladno Ustavu Republike Hrvatske svi pojedinačni akti tijela javne vlasti moraju biti utemeljeni na zakonu te je zajamčena sudska kontrola tih akata koja se, u pravilu, ostvaruje pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Tijela u Republici Hrvatskoj koja se bave uspostavom i kontrolom sustava zaštite ljudskih prava i prava manjina kao sastavni dio ljudskih prava su: Hrvatski sabor, Ustavni sud, Pučki pravobranitelj i druge institucije koje štite i promiču ljudska prava.

Piše Sara Strinavić

OVAJ PROJEKT FINANCIRAN JE SREDSTVIMA ZA POTICANJE NOVINARSKJE IZVRSNOSTI AGENCIJE ZA EL. MEDIJE

Hrvatska uživo

Slični članci

6. kolovoza 2024. ▶

Image by falco from Pixabay

Trebaju li teologija i ljudska prava ići ruku pod ruku...

Opširnije

4. kolovoza 2024. ▶

Image by Peace,love,happiness from Pixabay

Bez promjene društvenih odnosa nema ni uspostave ravnoteže između imperativa globalizacije i imperativa ljudskih prava...

Opširnije

2. kolovoza 2024. ▶

foto: ilustracija/unsplash

Imamo pravo reći što mislimo i zahtijevati bolji svijet ...

Opširnije

KATEGORIJE

- Umjetnost
- Podcast studio
- Zaželi
- Nekategorizirano
- Općine
- Kolumne
- Županija
- Udruge građana
- Obrazovanje
- Gradovi

PRATITE

NAS

NEWSLETTER

Za naše novosti pretplatite se na naš newsletter. Možete se odjaviti u bilo kojem trenutku.

Ovdje upišite Vašu email adresu

☐ Pročitao sam i slažem se s uvjetima i odredbama

Pretplatite se

Impresum

Kontakt

O nama

Uvjeti korištenja

Prodaja i marketing

Redakcija

Pravila privatnosti